

běr místa, kde by byla uskutečněna výměna názorů, Moskva nebo Washington, byl přenechán k uvážení Kennedymu.

Sovětskému velvyslanci bylo uloženo, aby rovněž potvrdil naše stanovisko (dříve dohodnuté mezi členskými státy Varšavské smlouvy) a aby zejména zdůraznil, že Sovětský svaz nebude souhlasit s takovým řešením, které by předvídalo zachování okupačního režimu a pobyt okupačních vojsk v západním Berlíně.

SÚA, f. ÚV KSČ, AN-Z, inv.č. 490, ka 211. Strojopisná kopie.

1 Nedatovaný a nepodepsaný český překlad.

36

1962, 7. a 8. červen, Moskva. – Část záznamu rozhovoru československé delegace s N. S. Chruščovem v Moskvě.¹

Zápis z besedy soudruha Novotného a soudruhů se soudruhem Chruščovem

Beseda se konala v Kremlu dne 8. června 1962 a trvala 2 hodiny.

Z československé strany byli přítomni: s. Novotný, s. Široký, s. Šimůnek, s. Krajčír, s. Dvořák.

Ze sovětské strany soudruzi Chruščov, Novikov a Andropov a velvyslanec SSSR v Československu s. Zimjanin.

[...]

8. V průběhu besedy se několikrát hovořilo o NDR a zejména o postoji soudruha Ulbrichta k řadě otázek.

Soudruh Chruščov a soudruh Novotný shodně konstatovali, že projev soudruha Ulbrichta na poradě představitelů členských států RVHP byl přinejmenším nevhodný a neskromný.² Soudruh Chruščov uvedl, že údaje obsažené v projevu soudruha Ulbrichta o zemědělské výrobě v NDR neodpovídají pravdě, že soudruh Ulbricht nemá přehled o skutečné situaci v NDR. V poslední době přichází soudruh Ulbricht s návrhy, jak pokud jde o vnitropolitický hospodářský život v NDR, tak i pokud jde o řešení německé otázky, se kterými nemůžeme souhlasit, které svědčí o neznalosti problematiky a dogmatickém nesprávném přístupu k věci.

Po mém včerejším projevu, řekl soudruh Chruščov, soudruh Ulbricht například prohlásil: „Tak nemám snad budovat socialismus v NDR?“ Soudruh Ulbricht staví věc tak, jako kdyby nám dělal nějakou milost, že buduje socialismus. Představuje si věci velmi jednoduše. Žádal například neustále co nejrychlejší uzavření mírové smlouvy s NDR. Přitom všichni víme, že jsme již dosáhli toho, čeho jsme chtěli dosáhnout uzavřením smlouvy. Uzavření smlouvy by však mohlo vést k hospodářské bloádě především vůči NDR. Soudruh Ulbricht by pak první přišel a požadoval na nás zlato. Známe to již z minulosti. Vždy přijde a žádá od nás pomoc. Ale to přece tak dál nejde. Němci proti nám bojovali, nyní mají vyšší životní úroveň než naše obyvatelstvo, a my musíme pořád dávat a dávat. Je třeba také přiložit ruku k dílu. NDR má velké rezervy, jejich produktivita práce je nízká. Typický je příklad s výrobou lodí. Soudruh Ulbricht prohlásil, že nebudeme-li odebírat jejich lodě, uzavře loděnice. Máme však možnost koupit stejné lodě (navíc ještě s velikou zárukou a dodávkou potřebných náhradních dílů) daleko levněji v jiných zemích. Nebudeme přece prodělávat na obchodu s NDR jen proto, že si soudruh Ulbricht postavil hlavu, místo toho, aby usiloval o zvýšení produktivity práce v loděnicích NDR. Budeme obchodovat pouze na základě světových cen. To by dokázal každý, žít na úkor souseda. Není to žádné umění a není k tomu zapotřebí velkého rozumu. Jak může někdo přijít s takovou myšlenkou – zlikvidovat loděnice – když do jejich výstavby bylo vloženo tolik lidské práce.

Soudruh Novotný informoval soudruha Chruščova o postoji soudruha Ulbrichta při nedávné návštěvě stranické a vládní delegace NDR v Československu, o případě s domnělým zadlužením Československa Německé demokratické republiky, o jeho neseriózním přístupu k jednotlivým projednávaným problémům.³

Při našich posledních setkáních, řekl dále soudruh Chruščov, jsem soudruha Ulbrichta několikrát ostře kritizoval za jeho názory, a proto od určité doby chodí na setkání se mnou sám, aby ostatní soudruzi z PB SED nevěděli, o čem hovoříme. Mám obavy o další vývoj v NDR právě v souvislosti s názory soudruha Ulbrichta, řekl dále soudruh Chruščov. Mám obavy, že se na jeho jednání začíná projevovat jeho věk, znám to příliš dobře na příkladě Stalina. Ve spojitosti s obrovskou mocí, kterou soudruh Ulbricht má, jsou tyto projevy stařeckosti velmi nebezpečné.

SÚA, f. ÚV KSČ, AN-Z, inv.č. 460, ka 193. Strojopisná kopie.

¹ Záznam je opatřen na zvláštním listě rukopisným záhlavím: Záznam o průběhu jednání hospodářská situace v ČSSR, výsledky čs. hospodářství do roku 1970. Obsahuje 9 strojopisných stran s několika rukopisnými opravami. Větší část záznamu je věnována hospo-